

Sygn. akt VIII Ka 234/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 maja 2013 roku

Sąd Okręgowy w Białymstoku VIII Wydział Karny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący: Sędzia SO Marzanna Chojnowska - spr

Protokolant: Agnieszka Malewska

Bez udziału oskarżyciela publicznego i posiłkowego

po rozpoznaniu w dniu 16 maja 2013 roku

sprawy D. P.

Obwinionego o czyn z art. 124 § 1 kw

Na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę obwinionego

od wyroku Sądu Rejonowego w Białymstoku

z dnia 27 listopada 2012 roku, sygnatura akt XIII K 1965 / 11

I. Uchyła zaskarżony wyrok i na podstawie art. 45§1 kw w zw z art. 5 § 1 pkt 4 kpsw umarza postępowanie wobec obwinionego D. P..

II. Kosztami postępowania w sprawie obciąża Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

D. P. został obwiniony o to, że w okresie od dnia 21 stycznia 2011 roku do dnia 22 stycznia 2011 roku w (...) przy ulicy (...), działając wspólnie z nieletnim synem R. P., dokonał uszkodzenia ściany budynku poprzez wykonanie trzech otworów, czym spowodował straty w wysokości 250 złotych na szkodę J. G., **tj. o wykroczenie z art. 124 § 1 k.w.**

Sąd Rejonowy w Białymstoku wyrokiem z dnia 27 listopada 2012 roku w sprawie sygn. akt XIII W 1965/11 obwinionego D. P. uznał za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu i za to na podstawie art. 124 § 1 k.w. wymierzył mu karę grzywny w kwocie 1000 (jednego tysiąca) złotych.

Zasądził od obwinionego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 100 (stu) złotych tytułem opłaty i kwotę 100 (stu) złotych tytułem zryczałtowanych wydatków postępowania oraz obciążył go pozostałymi kosztami sądowymi związanymi ze sporządzeniem przez biegłych opinii.

Powyższy wyrok na zasadzie art. 103 § 2 k.p.w. zaskarżył obrońca obwinionego w całości.

Na zasadzie art. 438 pkt 2 k.p.k. orzeczeniu Sądu I instancji zarzucił:

1. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych przez Sąd jako podstawę do uznania winy obwinionego, popełniony przez oparcie się na domniemaniu a nie dowodach istnienia winy obwinionego – skoro to posesja obwinionego, to nikt inny nie mógł zrobić tych dziur – przyjęcie, że opinia biegłej B. B. może być podstawą do uznania, iż otwory ujęte na zdjęciach wykonanych przez biegłego J. K. powstały wyłącznie w wyniku działania człowieka i mimo braku

bezpośredniego dowodu, przyjęcie iż uczynił to obwiniony i w konsekwencji przypisanie mu na podstawie takiego dowodu winy;

2. pominięcie zaprezentowanych przez obronę dowodów w postaci zdjęć wykonanych przed datą 21.01.2011 roku bez omówienia przyczyn, dla których dowody te nie zostały uznane przez Sąd za wiarygodne, w sytuacji gdy data wywołania zdjęć – mająca swoje odzwierciedlenie na odwrocie zdjęcia oraz zdjęcia z akt VII K 324/12 (k. 110 akt) wskazują na istnienie dziur w murze przed datą wskazaną we wniosku o ukaranie. Okoliczność ta jednoznacznie wskazywała, iż dziury w murze nie były wynikiem działania obwinionego, lecz powstały samoistnie z uwagi na warunki pogodowe i wadliwie wykonaną ścianę;

3. wskazanie nieuzasadnionych przyczyn, dla których opinia wykonana na zlecenie Sądu przez biegłego J. K. jest niewiarygodna i niewskazanie żadnej przyczyny nie uznania opinii złożonej przez obwinionego do akt sprawy, mimo że obie opinie są jednoznaczne w swojej treści i wynika z nich, iż wyłączną przyczyną powstania otworów jest złe wykonanie muru i warunki atmosferyczne.

Podnosząc powyższe zarzuty obrońca D. P. wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i uniewinnienie obwinionego od stawianego mu zarzutu, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Bezpośrednio na rozprawie apelacyjnej zarówno D. P., jak i jego obrońca wnieśli o uniewinnienie obwinionego od popełnienia zarzucanego mu wykroczenia.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja obrońcy obwinionego jest w przeważającej części bezzasadna. Tym niemniej z uwagi na zaistnienie w dacie wyrokowania w postępowaniu odwoławczym ujemnej przesłanki procesowej w postaci przedawnienia orzekania, Sąd Okręgowy zobligowany był – niezależnie od granic zaskarżenia i podniesionych zarzutów – do uchylenia zaskarżonego wyroku i umorzenia postępowania (art. 5 § 1 pkt 4 k.p.w. w zw. z art. 104 § 1 pkt 7 k.p.w.).

Zgodnie z dyspozycją art. 45 § 1 k.w. karalność wykroczenia ustaje, jeżeli od czasu jego popełnienia upłynął jeden rok, a jeżeli w tym okresie wszczęto postępowanie, z upływem 2 lat od popełnienia czynu. W tym miejscu Sąd Okręgowy pragnie zamieścić kilka uwag o charakterze merytorycznym odnośnie instytucji przedawnienia. Termin „przedawnienie” pochodzi od łacińskiego słowa „praescription”, które oznacza „dawność”. Oba te terminy oznaczają upływy czasu z którymi prawo ex lege wiąże określone konsekwencje. Potwierdza to również czasownik „przedawnić się” oznaczający, że coś „na skutek upływu czasu traci znaczenie, wartość, moc prawną” (E. Sobol, Nowy słownik języka polskiego, Warszawa 2003 s. 767). Przedawnienie karalności jest tradycyjną instytucją prawa wykroczeń, opierającą się na przekonaniu, że po upływie znacznego czasu od popełnienia wykroczenia pociąganie jego sprawcy do odpowiedzialności nie jest celowe.

Skutkiem procesowym przedawnienia jest zakaz wszczynania postępowania oraz nakaz umorzenia postępowania wszczętego w sprawie o wykroczenie, którego karalność ustała (art. 5 § 1 pkt 4 k.p.w.). Zaznaczyć przy tym należy, że jeżeli w dacie orzekania w pierwszej instancji przedawnienie jeszcze nie nastąpiło, ale obwiniony czy też jego obrońca wystąpi z apelacją i wówczas upływie termin przedawnienia, musi dojść w Sądzie odwoławczym do uchylenia wyroku i umorzenia postępowania, i to nawet gdyby skarżący cofnął następnie swój środek odwoławczy (por. T. Grzegorzczak – red., Komentarz do art. 45 k.w., Lex 2010).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt stanu faktycznego niniejszej sprawy zauważyć należy, że wniosek o ukaranie obwinionego wpłynął do Sądu Rejonowego w Białymstoku w dniu 14 kwietnia 2011 roku (k. 26). Biorąc pod uwagę fakt, że czyn został popełniony przez obwinionego w okresie od 21 do 22 stycznia 2011 roku, a postępowanie zostało wszczęte przed upływem roku od jego popełnienia – w świetle powołanego wyżej przepisu art. 45 § 1 k.w. – nastąpiło przedłużenie karalności do 2 lat, nadal jednak liczonych od daty popełnienia czynu (termin ten upływał w styczniu 2013 roku).

O ile zatem podczas wyrokowania przez Sąd I instancji (w dniu 27 listopada 2012 roku) przedawnienie jeszcze nie nastąpiło, to na obecnym etapie postępowania odwoławczego, toczącego się na skutek zaskarżenia w/wymienionego wyroku przez obrońcę obwinionego, karalność wykroczenia ustała (datą orzekania przez Sąd odwoławczy był dzień 16 maja 2013 roku). Skutkiem powyższego konieczne stało się uchylenie zaskarżonego wyroku i umorzenie postępowania, zaistniała bowiem bezwzględna przyczyna odwoławcza wymieniona w art. 104 § 1 pkt 7 k.p.w.

Jakkolwiek przepis art. 45 § 1 k.w. przewiduje ustalenie karalności wykroczenia po upływie określonego terminu (jednego roku lub dwóch lat od popełnienia czynu), nie uniemożliwia to jednak wydania orzeczenia uniewinniającego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 lipca 1995 roku w sprawie II KRN 85/95, Prokuratura i Prawo – wkładka 1996/2– 3/15, Lex 24637). Stąd należało odnieść się do ustaleń Sądu Rejonowego w zakresie popełnienia przez obwinionego przypisanego mu czynu z punktu widzenia zarzutów apelacyjnych.

W okolicznościach niniejszej sprawy żaden z zarzutów zawartych w apelacji obrońcy nie był w stanie podważyć rozstrzygnięcia Sądu I instancji, który – w ocenie Sądu Okręgowego – na podstawie całokształtu zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego dokonał ustaleń faktycznych wynikających z przeprowadzonych przed Sądem dowodów. Wszystkie powyższe dowody składają się w jedną logiczną całość i wskazują na sprawstwo D. P. w zakresie zarzucanego mu wykroczenia.

W tym miejscu wskazać należy, iż pewne wątpliwości może budzić przyjęta przez Sąd orzekający wartość wyrządzonej przez obwinionego szkody na kwotę 250 złotych. Znamiennym jest bowiem, że Sąd I instancji w żaden sposób nie zweryfikował podanej przez pokrzywdzonego kwoty, całkowicie bezkrytycznie przyjmując jej wysokość w ślad za wnioskiem o ukaranie. Co jednak istotne, dokładne ustalenie rzeczywistej szkody poniesionej przez J. G. wymagałoby przeprowadzenia postępowania dowodowego w tym zakresie, a temu stoi na przeszkodzie przedawnienie karalności.

Słusznie także podnosi skarżący zastrzeżenia co do braku ustosunkowania się przez Sąd I instancji w pisemnym uzasadnieniu do materiału dowodowego w postaci zdjęć złożonych na rozprawie. Wydaje się również Sądowi odwoławczemu, że przy tak różnych opiniach biegłego B. B. i J. K., a zwłaszcza przy tak diametralnie różnych wnioskach celowym byłoby przeprowadzenie konfrontacji, celem usunięcia wszystkich wątpliwości. Sąd Okręgowy widziałby potrzebę uzupełnienia postępowania w tym zakresie. Z uwagi na fakt zaistnienia negatywnej przesłanki procesowej nie jest to już na obecnym etapie postępowania możliwe.

Zaznaczyć bowiem należy, że postępowanie należy umorzyć w sytuacji, gdy nastąpiło przedawnienie, ale tylko wtedy, gdy nie ma od razu podstaw do uniewinnienia obwinionego z braku czynu lub braku znamion czynu jako wykroczenia albo braku winy. Umorzenie z racji przedawnienia wchodzi też zawsze w rachubę, gdyby kwestie istnienia czynu, jego znamion i odpowiedzialności wymagały dalszego dowodzenia, gdyż w postępowaniu w tej materii stoi już na przeszkodzie przedawnienie karalności (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 02 lipca 2002 roku w sprawie sygn. akt IV KKN 264/99, Lex 54407). W okolicznościach niniejszej sprawy nie może budzić wątpliwości, iż na obecnym etapie postępowania brak jest ewidentnych podstaw do uniewinnienia obwinionego, przez co uzasadnionym było rozstrzygnięcie o umorzeniu postępowania.

Wskazując na powyższe stwierdzić należy, że wyrok Sądu Rejonowego podlegał wzruszeniu jedynie z racji zaistnienia na etapie postępowania odwoławczego negatywnej przesłanki procesowej w postaci przedawnienia orzekania. W świetle dyspozycji art. 104 § 1 pkt 7 k.p.w. w zw. z art. 5 § 1 pkt 4 k.p.w. Sąd Okręgowy zobligowany był do uchylenia wyroku i umorzenia postępowania.

O kosztach procesu za obie instancje orzeczono, na podstawie art. 118 § 2 k.p.w. w zw. z art. 634 k.p.k. w zw. art. 119 k.p.w.